МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра адміністрування податків

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Консультування з формування облікової політики підприємства для цілей оподаткування»

Здобувач вищої освіти ІІ курсу,
групи ОМПз-23-1,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
ОПП «Податкове консультування» — Сущенко Ірина Михайлівна
(підпис)

Науковий керівник — Козаченко Юліана Павлівна, д.держ.упр., професор
(підпис)

Керівник освітньо-професійної програми — Ізмайлов Ярослав Олексійович, д.е.н., професор
електронний підпис
(підпис)

Допущено до захисту за рішенням кафедри адміністрування податків, протокол від «24» 01 2025 № 9

Завідувач кафедри адміністрування податків — Іванишина О.С., к.е.н., доцент
(підпис)

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 14 20.01.2025
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 26.12.2024р.
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 80/B/4 06.02.2025
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Л.М. Кашпур
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: електронний підпис Я.О. Ізмайлов
(підпис) (ініціали, прізвище)

О.С. Іванишина
(підпис) (ініціали, прізвище)

Т.В. Тучак
(підпис) (ініціали, прізвище)

Секретар комісії: _____ М.В. Яруш

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1.Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	23		Козаченко Ю.П.
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	**від 0 до 50**	43		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 10	8		Кашпур Л.М.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	4		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	19		Ізмайлов Я.О. електронний підпис
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	6		Іванишина О.С. Тучак Т.В.
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	37		Яруш М.В.
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	80		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
80	B	4 (добре)	06.02.2025	Кашпур Л.М. Ізмайлов Я.О. електронний підпис Іванишина О.С. Тучак Т.В. Яруш М.В.

ПРАВИЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра адміністрування податків
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
Завідувач кафедри

_____ Іванишина О.С.

«22» 12 2023

Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувача вищої освіти
Сущенко Ірини Михайлівни

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Консультування з формування облікової політики підприємства для цілей оподаткування»

2. Затверджена наказом ректора від 20.12.2023 № 1700, з внесенням змін наказом від 10.10.2024 № 1517.

3. Строк здачі закінченої роботи – 23.12.2024

4. Цільова установка – вивчення процесу консультування з метою формування облікової політики підприємства для цілей оподаткування.

Метою дипломної роботи є дослідження основних теоретичних та методологічних засад формування облікової політики, а також визначення аспектів та факторів, що впливають на процес впровадження облікової політики для цілей оподаткування.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес надання консультацій з формування облікової політики підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні зсади формування облікової політики та порядок застосування облікової політики для цілей оподаткування.

Вихідні дані до роботи сучасні наукові праці українських, зарубіжних науковців, статті в періодичних виданнях з проблематики.

5. Перелік графічного матеріалу – 9 таблиць, 10 рисунків.

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділ

Розділ 1. Теоретичні засади облікової політики та процесу її консультування

1.1. Сутність поняття облікової політики, підходи до її формування та нор правове забезпечення

1.2. Зміст та основні складові облікової політики підприємств в частині бухгал обліку і податкових розрахунків

1.3. Внутрішні та зовнішні податкові консультанти як невід'ємні проф формування облікової політики

Розділ 2. Методичні засади формування облікової політики підприємства з оподаткування

2.1. Основні аспекти та фактори, що впливають на формування облікової пол цілей оподаткування

2.2. Наказ про облікову політику як основний документ для цілей оподаткуванн

Розділ 3. Удосконалення та контроль положень облікової політики підприєм цілей оподаткування

3.1. Особливості помилок та порушень в процесі моделюванні облікової підприємства для цілей оподаткування

3.2. Методика контролю положень облікової політики підприємства дл оподаткування

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапі	
		За планом	Фа
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи та написання заяви на її затвердження	11.11.23	11.
2.	Отримання завдання наукового керівника для виконання кваліфікаційної роботи	22.12.23	22.
3.	Узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	01.03.24	01.
4.	Підготовка I розділу дипломної роботи та подання її керівнику	20.05.24	20.
5.	Підготовка II розділу дипломної роботи та подання її керівнику	02.09.24	02.
6.	Підготовка III розділу дипломної роботи та подання її керівнику	25.11.24	25.
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	23.12.24	23.
8.	Отримання відгуку наукового керівника	26.12.24	26.
9.	Перевірка роботи в системі антиплагіат	08-09.01.25	08-0
10.	Отримання зовнішньої рецензії	15.01.25	15.
11.	Отримання допуску зав.кафедри до захисту	17.01.25	17.
12.	Попередній захист роботи	20-21.01.25	20-2
13.	Захист дипломної роботи	05-06.02.25	05-0

Дата видачі завдання «__22__» _грудня_ 2023

8. Керівник кваліфікаційної роботи — (підпис) Козаченко (прізвище, ініціа

9. Керівник освітньо-професійної програми — (підпис) Ізмайлов Я (прізвище, ініці

10. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти — Сущенко І.

АНОТАЦІЯ

«Консультування з формування облікової політики підприємства для цілей оподаткування»

Мета роботи – дослідження основних теоретичних та методологічних засад формування облікової політики, а також визначення аспектів та факторів, що впливають на процес впровадження облікової політики для цілей оподаткування.

Завданнями роботи є: вивчити сутність поняття облікової політики, підходи до її формування та нормативно-правове забезпечення; узагальнити підходи до змісту та основних складових облікової політики підприємств в частині бухгалтерського обліку і податкових розрахунків; дослідити професії внутрішніх та зовнішніх податкових консультантів в контексті формування облікової політики; проаналізувати основні методичні аспекти та фактори, що впливають на формування облікової політики для цілей оподаткування; висвітлити змістовне наповнення наказу про облікову політику як основний документ для цілей оподаткування; виявити особливості помилок та порушень в процесі моделюванні облікової політики підприємства для цілей оподаткування; надати роз'яснення щодо методики контролю положень облікової політики підприємства для цілей оподаткування.

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні зсади формування облікової політики та порядок застосування облікової політики для цілей оподаткування.

Об'єктом дослідження є процес надання консультацій з формування облікової політики підприємства.

За результатами дослідження сформульовані практичні рекомендації для суб'єктів підприємницької діяльності щодо облікової політики для цілей оподаткування.

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності суб'єктів бізнесу в процесах формування наказу про облікову політику підприємства як основного документа при формуванні облікової політики для цілей оподаткування.

Дипломна робота містить 50 сторінок, 8 таблиць, 9 рисунків, 2 додатки, список використаних джерел з 32 найменувань.

Ключові слова: облікова політика, наказ про облікову політику, податкові розрахунки, консультант, податкове консультування.

Рік виконання дипломної роботи – 2024.

Рік захисту роботи – 2025.

ANNOTATION
«Consulting on the formation of the company's accounting policy for tax purposes»

The purposes of the work are researching of the main theoretical and methodological foundations of accounting policy formation, as well as determination of aspects and factors affecting the process of implementation of accounting policy for taxation purposes.

The objectives of the work are to study the essence of the concept of accounting policy, approaches to its formation and regulatory and legal support; to summarize approaches to the content and main components of accounting policy of enterprises in terms of accounting and tax calculations; to study the professions of internal and external tax consultants in the context of accounting policy formation; to analyze the main methodological aspects and factors affecting the formation of accounting policy for tax purposes; to describe the content of the order on accounting policy as the main document for tax purposes; to identify the peculiarities of errors and violations in the process of modeling the accounting policy of an enterprise for tax purposes; to provide clarification on the methodology for controlling the provisions of the accounting policy of an enterprise for tax purposes.

The subjectes of research are theoretical and methodological principles of accounting policy formation and the procedure for applying accounting policy for tax purposes.

The object of research is the process of providing advice on the formation of the company's accounting policy.

According to the results of the research is practical recommendations for business entities on accounting policies for tax purposes.

The obtained results can be used in the practical activities of business entities in the process of forming an order on the accounting policy of the enterprise as the main document in the formation of accounting policy for tax purposes.

Thesis contains 50 pages, 8 tables, 9 figures, a list of used sources of 32 titles.

Key words: accounting policy, order on accounting policy, tax calculations, consultant, tax consulting.

The year of completion of the thesis – 2024.

Year of protection of work – 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
Розділ 1. Теоретичні засади облікової політики та процесу її консультування	9
1.1. Сутність поняття облікової політики, підходи до її формування та нормативно-правове забезпечення	9
1.2. Зміст та основні складові облікової політики підприємств в частині бухгалтерського обліку і податкових розрахунків	15
1.3. Внутрішні та зовнішні податкові консультанти як невід'ємні професії для формування облікової політики	19
Висновки до першого розділу	22
Розділ 2. Методичні засади формування облікової політики підприємства для цілей оподаткування	23
2.1. Основні аспекти та фактори, що впливають на формування облікової політики для цілей оподаткування	23
2.2. Наказ про облікову політику як основний документ для цілей оподаткування	29
Висновки до другого розділу	33
Розділ 3. Удосконалення та контроль положень облікової політики підприємства для цілей оподаткування	34
3.1. Особливості помилок та порушень в процесі моделюванні облікової політики підприємства для цілей оподаткування	34
3.2. Методика контролю положень облікової політики підприємства для цілей оподаткування	38
Висновки до третього розділу	44
Висновки	45
Список використаних джерел	47

ВСТУП

В сучасних умовах ведення підприємництва облікова політика відіграє суттєву роль при реалізації стратегії підприємства. Досягнення рівень його конкурентоспроможності обумовлюється налагодженням інформаційного забезпечення управління діяльністю господарюючого суб'єкта. Це, у свою чергу, потребує виваженого підходу до теоретичного та методичного обґрунтування механізму формування та застосування облікової політики.

У ході впровадження облікової політики враховується влив на фінансові потоки та майновий стан обраних способів ведення обліку. Це обґрунтовує потребу у врахуванні всіх аспектів, зокрема податковому. Необхідність формування облікової політики для цілей оподаткування може бути пояснена відмінністю між нормами податкового законодавства та П(С)БО щодо визначення й оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, а також існуванням в податковому законодавстві альтернативних варіантів системи оподаткування для ведення підприємницької діяльності.

Для забезпечення ефективної та раціональної організації обліку розрахунків за податками суб'єктом підприємницької діяльності передбачено вибір оптимальної системи оподаткування, а також впровадження методичних прийомів, способів та процедур обліку.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. Різні аспекти формування та реалізації облікової політики підприємств знайшли відображення в працях українських вчених: М. Білухи, Ф. Бутинця, Г. Кірейцева, Ю. Кузьмінського, М. Кужельного, В. Лінника, М. Пушкара; і зарубіжних – Х. Андерсон, І. Ансофф, М. Ван Бреда, Я. Вільямс, Дж. Едвардс, Р. Ентоні, Р. Паркер. Незважаючи на це, актуальними є питання формування податкової складової облікової політики та процедура надання консультацій для зазначених цілей.

Метою кваліфікаційної робити є дослідження основних теоретичних та методологічних засад формування облікової політики, а також визначення аспектів та факторів, що впливають на процес впровадження облікової політики для цілей оподаткування.

Відповідно до мети дослідження у кваліфікаційній роботі поставлено й виконано такі завдання:

– вивчити сутність поняття облікової політики, підходи до її формування та нормативно-правове забезпечення;

– узагальнити підходи до змісту та основних складових облікової політики підприємств в частині бухгалтерського обліку і податкових розрахунків;

– дослідити професії внутрішніх та зовнішніх податкових консультантів в контексті формування облікової політики;

– проаналізувати основні методичні аспекти та фактори, що впливають на формування облікової політики для цілей оподаткування;

– висвітлити змістовне наповнення наказу про облікову політику як основний документ для цілей оподаткування;

– виявити особливості помилок та порушень в процесі моделюванні облікової політики підприємства для цілей оподаткування;

– надати роз'яснення щодо методики контролю положень облікової політики підприємства для цілей оподаткування.

Об'єкт дослідження – процес надання консультацій з формування облікової політики підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні та методологічні зсади формування облікової політики та порядок застосування облікової політики для цілей оподаткування.

У ході роботи було використано методи дослідження, такі як: порівняльний, системно-структурний та статистичний аналізи, метод логічного узагальнення, системний та факторний аналізи.

Інформаційна база дослідження – законодавчі та нормативно-правові акти України щодо обліку та оподаткування, фахові наукові статті вітчизняних та закордонних вчених, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОЦЕСУ ЇЇ КОНСУЛЬТУВАННЯ

1.1. Сутність поняття облікової політики, підходи до її формування та нормативно-правове забезпечення

Облікова політика в Україні є, з одного боку, результатом адаптації українського бухгалтерського обліку до Міжнародних стандартів фінансової звітності, а з іншого - засобом реформування бухгалтерського обліку відповідно до змін у зовнішньому середовищі (в тому числі необхідності застосування МСФЗ). Облікова політика компанії реалізує методи ведення бухгалтерського обліку, засновані на принципах бухгалтерського обліку, з урахуванням вимог чинного законодавства [1].

Методологія бухгалтерського обліку - це сукупність логічно пов'язаних способів та прийомів практичного виконання функцій і завдань бухгалтерського обліку на практиці. «Методологія бухгалтерського обліку включає такі елементи: первинне спостереження (документація й інвентаризація), вартісне вимірювання (оцінка й калькулювання), поточне групування (система рахунків й подвійний запис) та підсумкове узагальнення (баланс й звітність). Облікова політика прямо чи опосередковано пов'язана з усіма вищезазначеними елементами. Облікова політика - це спосіб організації бухгалтерського обліку»[4].

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» облікова політика – «сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [10]. Таким чином, підприємство самостійно обирає принципи, методи та процедури ведення бухгалтерського обліку, які не суперечать чинному законодавству, а також відповідають особливостям діяльності підприємства[5].

Поняття облікової політики у МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках і помилки», який набрав чинність з 1 січня 2005 року, трактується як конкретні «принципи, основи, домовленості, правила та процедури, прийняті керівництвом при складанні та поданні фінансових звітів» [18].

Таким чином, сутність облікової політики підприємства полягає в тому, що це не тільки сукупність способів ведення бухгалтерського обліку, обраних відповідно до умов господарювання, а й вибір способів ведення бухгалтерського обліку, які дають можливість використовувати різні варіанти відображення фактів господарського життя на рахунках бухгалтерського обліку залежно від цілей, які ставлять перед собою менеджери[4].

При визначенні облікової політики необхідно підкреслити її роль в управлінні системою бухгалтерського обліку підприємства, яка, залежно від визначених цілей управління, допускає різні варіанти відображення господарської діяльності за допомогою обраної методології бухгалтерського обліку відповідно до умов діяльності підприємства, в межах, передбачених законодавством[1].

Складові облікової політики підприємства представлено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Складові облікової політики підприємства

Джерело: [1]

Основним завданням облікової політики є організація бухгалтерського обліку в якості цілісної системи. Така система, у свою чергу, повинна охоплювати аспекти (елементи) облікового процесу - теоретичні, організаційні та методологічні (рис. 1.2) [21].

Рис. 1.2. Аспекти облікової політики підприємства

Джерело: [21]

Одним з головних завдань для формування облікової політики є виділення факторів, що переважною мірою мають вплив на функціонування господарської системи, що узагальнено на рис. 1.3[7].

Окрім зовнішніх й внутрішніх факторів, що впливають на формування облікової політики, слід виділити специфічні фактори, зокрема, технічне забезпечення та наявність ефективної системи інформаційного забезпечення організації [4].

Галузь й вид діяльності також мають важливий вплив на формування облікової політики, адже від технології виробництва та його особливостей залежать методи амортизації, способи списання запасів і т.д. При їх виборі підприємство має провести ретельний аналіз та обрати найбільш прийнятний для застосування у своїй діяльності [4].

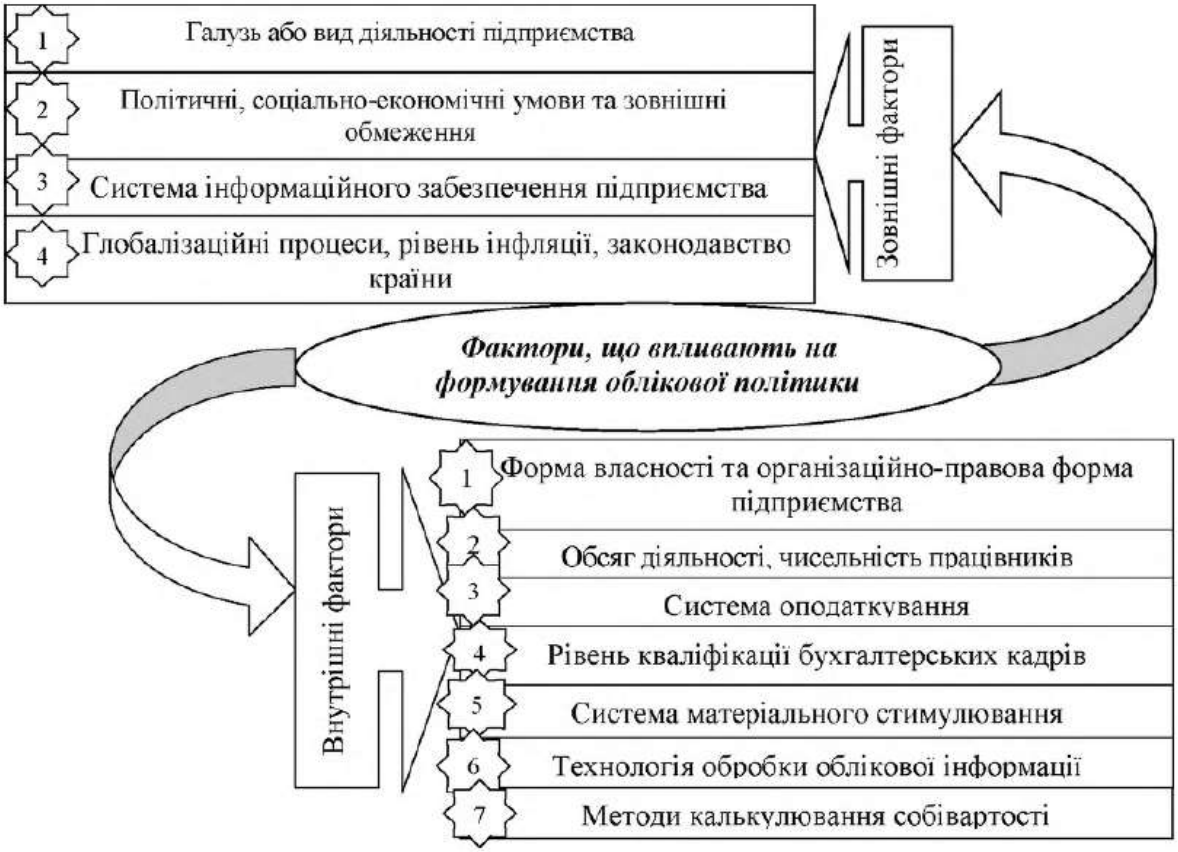

Рис. 1.3. Фактори, що впливають на формування облікової політики підприємства

Джерело: [7]

Система оподаткування також має вплив на облікову політику, оскільки суб'єкт господарювання має право обирати систему оподаткування, яка залежить від обсягів діяльності та кількості працівників.

При здійсненні цього вибору слід визначити всі переваги та недоліки системи та обрати найбільш раціональну для суб'єкта господарювання. Ринкове середовище пропонує підприємствам низку переваг у виборі партнерів, ціноутворенні тощо[4].

Облікова політика регулюється та законодавчо закріплюється на різних рівнях, але було показано, що нормативно-правова база у сфері облікової політики потребує значного вдосконалення. Таким чином, багаторівневі правові обмеження застосування облікової політики залежать від методологічних можливостей системи [7].

Оскільки облікова політика суб'єкта господарювання забезпечує альтернативний вибір принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку, облікова політика підлягає постійному вдосконаленню, насамперед внаслідок змін у законодавчій базі[4].

Облікову політику доцільно поділяти на такі рівні: міжнародний, державний, галузевий та суб'єкта господарювання. Відповідно до цих рівнів нормативно-правову базу для розробки облікової політики можна поділити на табл 1.1.[15].

Таблиця 1.1

Нормативно-правове регулювання формування облікової політики підприємств України

Рівень	**Регламентація**	**Коментар**
Міжнаціональний	МСФЗ та МСБО	МСФЗ приділяють велику увагу свободі бухгалтерам щодо формування облікової політики. Так, відсутній затверджений план рахунків. Останній є частиною облікової політики та може складатись відповідно до рівня професійних суджень бухгалтера. Згідно з МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [18] визначається поняття «облікова політика». Цей стандарт розкриває визначення критеріїв до обрання й зміни облікової політики, включно з обліковим підходом та розкриттям інформації щодо зміни в обліковій політиці, зміни в облікових оцінках та виправлення помилок. Окремо виділено, що публічні акціонерні товариства мають обов'язково складати фінансову звітність за МСФЗ. Крім цього, добровільно складають фінансову звітність за МСФЗ інші підприємства, що самостійно визначили за доцільне застосування міжнародних стандартів.

Державний	Податковий та Господарський кодекси, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО, План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій	Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»[10] підприємствам надається можливість вибору облікової політики в рамках діючих нормативно-правових актів. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [20] надається визначення облікової політики й визначається порядок розкриття та внесення змін до облікової політики.
Галузевий	Методичні рекомендації, інструкції, положення, вказівки Міністерства фінансів, галузевих міністерств та інших органів виконавчої влади.	Лист МФУ від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793 «Про облікову політику», в якому містяться деякі загальні положення й неповний перелік елементів Наказу про облікову політику.
Підприємства	Внутрішні документи	Серед переліку документів: Наказ про облікову політику підприємства, робочий план рахунків бухгалтерського обліку, положення про бухгалтерську службу підприємства, положення про організацію управлінського обліку на підприємстві, графік документообороту та ін.

Джерело: [15]

При формуванні облікової політики доречно покладатися на професійне судження бухгалтерів, як того вимагає параграф 10 МСБО 8 []: за відсутності стандарту або тлумачення, які конкретно застосовуються до операції, іншої події або умови, управлінський персонал повинен використовувати судження при формуванні та застосуванні облікової політики, результатом якого є достовірна інформація, що є доречною для економічних рішень користувачів. Також згідно МСБО 8 п. 12 [14] потрібно враховувати професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики в тій мірі, в якій вони не суперечать стандартам і тлумаченням [7].

Бухгалтерський облік повинен здійснюватися відповідно до чинного законодавства, тільки тоді забезпечується єдність методології обліку та отримання звітної інформації. Нормативно-правове регулювання облікової політики здійснюється на різних рівнях, але, як було показано, законодавча база у сфері облікової політики потребує значного вдосконалення.

Таким чином, законодавчі багаторівневі обмеження застосування облікової політики залежать від методологічних можливостей системи. Саме тому так важливо вдосконалювати методологію облікової політики та виявляти діалектичні внутрішні закономірності функціонування облікової політики[4].

1.2. Зміст та основні складові облікової політики підприємств в частині бухгалтерського обліку і податкових розрахунків

Облікова політика виникла в бухгалтерському обліку, а згодом була використана в управлінському обліку, оподаткуванні тощо. Кожен вид обліку має свою концептуальну основу та мету, а тому облікова політика для цілей цих видів обліку буде дещо відрізнятися за змістом[21].

Облікова політика виникла в бухгалтерському обліку, а згодом почала використовуватися в управлінському обліку, податковому обліку та ін. Розглянемо зміст облікової політики для бухгалтерського обліку, управлінського обліку та податкових розрахунків, що узагальнено в таблиці 1.2[31].

Таблиця 1.2

Зміст облікових політик для цілей бухгалтерського, управлінського обліку та податкових розрахунків

Вид обліку	Визначення	Мета	Зміст облікової політики
Бухгалтерський облік	Процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень	Формування та представлення вартісних показників діяльності підприємства для зовнішніх і внутрішніх користувачів	Варіанти ведення бухгалтерського обліку на підприємстві та відображення інформації у фінансовій звітності
Управлінський облік	Система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством	Ідентифікація інформації, обчислення й оцінка показників та надання даних для внутрішніх користувачів	Формування центрів відповідальності та аналітичних підрозділів, методика формування цін, способи обліку витрат і калькулювання собівартості, організація бюджетування та контролю

Податкові розрахунки	Система групування інформації для визначення податкової бази за податками на підставі первинних документів, згрупованих відповідно до порядку, передбаченого чинним податковим законодавством	Визначення бази оподаткування і фіскальних платежів	Перелік податків і відповідальних осіб, форма і зміст регістрів податкових розрахунків та ін.

Джерело: [31]

Мета кожного виду обліку визначає конкретні процедури, принципи та методи ведення цього виду обліку. Поділ обліку на види є умовним, оскільки бухгалтерський, управлінський та інші види обліку використовують єдине джерело облікової інформації - первинні документи - і їхня кінцева мета однакова - забезпечення добробуту суб'єкта господарювання[21].

Згідно з п. 1.2. Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 63, «підприємство самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів із бухгалтерського обліку визначає за погодженням із власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, а також зміни до неї» [20].

Таким чином, свобода формування облікової політики обмежена законодавством, а облік податкових платежів обмежений вимогами Державної податкової служби України. Що стосується управлінського та стратегічного обліку, облікова політика обмежується лише професійним судженням[21].

Згідно з п. 2 ст. 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», бухгалтерський облік є обов`язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку [10].

Податкові розрахунки, на сьогодні регулює ПКУ, відповідно до п. 1.1. «визначається вичерпний перелік податків і зборів, що справляються в

Україні, порядок їх адміністрування, платників податків і зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження й обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства» [24]. Тому, вважаємо обґрунтованим вживати вираз «облікова політика податкових розрахунків».

Під фінансовою звітністю розуміють «бухгалтерську звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [6]. В свою чергу «податкова звітність подається у вигляді податкових декларацій (розрахунків) платником податків (у тому числі відокремленими підрозділами у випадках, визначених ПКУ) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку» [24].

Тому, пропонуємо визначити правила складання податкової звітності як сукупність принципів, методів і процедур, які компанія використовує для підготовки та подання податкової звітності.

Розмежування облікової політики фінансового обліку й облікової політики податкових розрахунків є неможливим через зміну податкового законодавства, в тому числі ПКУ[24].

Наприклад, з 2015 року податок на прибуток розраховується на підставі бухгалтерського обліку та фінансової звітності; ліквідовано поняття «податковий облік», отже облік податкових розрахунків будується на принципах, методах і процедурах бухгалтерського обліку відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [31].

Гармонізація методів бухгалтерського та податкового обліку, а також різниця в призначенні доходів і витрат у фінансовій та податковій звітності вимагають включення принципів, методів і процедур податкового обліку в

правила бухгалтерського обліку[21].

Мета облікової політики податкових розрахунків підприємства узагальнена на рис. 1.4:

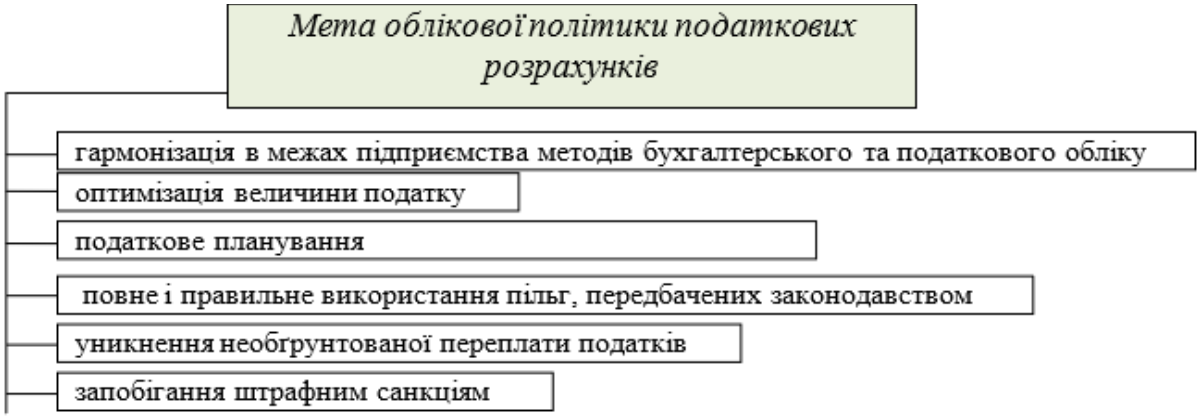

Рис. 1.4. Мета облікової політики податкових розрахунків

Джерело: [21]

При формуванні положень облікової політики податкових розрахунків доцільно враховувати особливості податкових розрахунків на підприємстві, що наведені на рис.1.5.

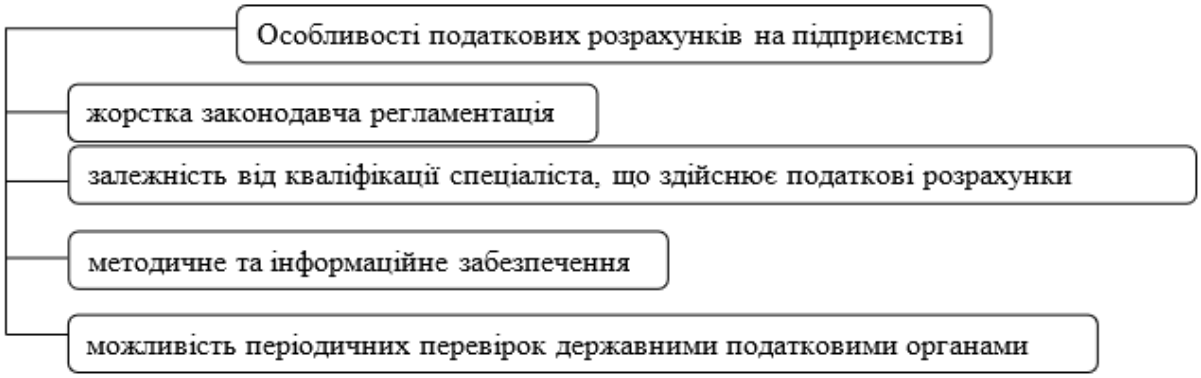

Рис 1.5. Особливості податкових розрахунків на підприємстві

Джерело: [6]

Облікова політика служить інструкцією з обліку податкових розрахунків, посилює внутрішній контроль, оптимізує документооборот, знижує податкові ризики і особливо важлива при зміні головного бухгалтера. Продумана облікова політика допоможе достовірно визначити собівартість і прибуток, що дозволить заощадити на податкових платежах[7].

Інтеграція України у світовий економічний простір спонукає підприємства переходити на міжнародні стандарти фінансової звітності,

гармонізовувати ведення обліку до загальноприйнятих вимог.

Приведення облікової політики підприємств до вимог МСФЗ є достатньо складним процесом, що вимагає значних наукових напрацювань в цьому напрямку та врахування практичного іноземного досвіду. Практика формування облікової політики багатьох вітчизняних підприємств зводиться до складання лише наказу про облікову політику підприємства, що фактично є кінцевою стадією цього трудомісткого процесу і не відповідає вимогам МСФЗ і МСБО[15].

1.3. Внутрішні та зовнішні податкові консультанти як невід'ємні професії для формування облікової політики

Внутрішнє податкове консультування передбачає формування консультаційних відділів (служб) на підприємстві, або ж введення до штату посади консультанта з податків і зборів. В зазначеному аспекті відповідно до листа Мінсоцполітики від 07.02.2019 № 21/0/191-19 [27] зазначається, що у Класифікаторі професій передбачено назви посад:

«Консультант» з кодом 2419.2 (професійне угрупування «Професіонали у сфері маркетингу, ефективності господарської діяльності, раціоналізації виробництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності»);

«Аудитор» та «Консультант з податків і зборів» з кодом 2411.2 (професійне угрупування «Аудитори та кваліфіковані бухгалтери») [27].

Крім цього, класифікатором професій також передбачено правила розширення (уточнення) назв посад (професій). «За наявності у користувача потреби в розширенні назв посад (професій) можуть використовуватись терміни і слова, які уточнюють місце роботи, виконувані роботи, сферу діяльності за умови дотримання лаконічності викладу. Під час утворення розширених назв посад (професій) зберігається код базової посади (професій)»[27]. Таким чином, від зазначених назв посад можуть утворюватися наступні назви: «Консультант у сфері оподаткування та бухгалтерського обліку» (код 2419.2), «Аудитор у сфері оподаткування та бухгалтерського обліку» (код 2411.2) та «Консультант з податків і зборів та

бухгалтерського обліку» (код 2411.2)[26].

Основним завданням консультанта з податків та зборів або служби податкового консультування є надання консультаційних послуг з питань оподаткування, формування податкової політики підприємства, здійснення податкового планування, оптимізація оподаткування.

Основоположна різниця внутрішніх та зовнішніх консультантів є доступність внутрішніх консультантів у будь-який час для будь-якого підрозділу; глибоке знання всіх нюансів внутрішніх справ організації, стилю роботи та управління, культури та політики. Це є, з одного боку, перевагою для підприємства, з другого боку – це тягне за собою постійні витрати на утримання консультанта, адже зовнішній консультант залучається на договірних умовах одноразово або періодично.

«Згідно з Кваліфікаційною характеристикою консультант з податків і зборів повинен виконувати певні трудові завдання та обов'язки, а саме:

1. Здійснювати консультаційні послуги фізичним і юридичним особам, незалежно від форм власності та організаційно-правових форм з питань застосування законодавства щодо податків і зборів.

2. Надавати необхідні рекомендації щодо визначення бази оподаткування, розрахунку податків і зборів, використання пільг окремими платниками податків і зборів відповідно до чинного законодавства, дотримання встановленого порядку нарахування та сплати податків і зборів.

3. Розробляти варіанти організації оподаткування щодо специфіки діяльності юридичних та фізичних осіб, інформувати їх про зміни в законодавстві щодо податків і зборів, надавати роз'яснення щодо практичного застосування відповідних законодавчих та нормативно-правових актів, сприяти правильному на- рахуванню та повній сплаті податків і зборів.

4. Здійснювати моніторинг змін у відповідному законодавстві, консультувати щодо прав та обов'язків платників податків і зборів, представляти інтереси юридичних та фізичних осіб в органах, що займаються контролем за нарахуванням та сплатою податків і зборів, та судових органах» [23].

Консультант з податків і зборів повинен знати: Конституцію України; законодавство України про підприємницьку діяльність; основи

адміністративного, господарського, цивільного та трудового права; законодавчі та нормативно-правові акти з питань нарахування й сплати податків і зборів юридичними та фізичними особами; порядок ведення бухгалтерського обліку та складання звітності; порядок ведення податкового обліку та складання звітності; порядок нарахування, сплати та складання звітності по зборах та інших обов'язкових платежах; питання проведення уповноваженими органами перевірок щодо питань податків та зборів; основи економіки й організації праці; технічні засоби реєстрації та обробки інформації; етику ділового спілкування [23].

До кваліфікаційних вимог відносяться наступні:

– повна вища освіта (магістр, спеціаліст);

– стаж роботи не менше 5 років(за фахом економіста, аудитора, бухгалтера, юриста);

– післядипломна освіта в галузі оподаткування і зборів з отриманням сертифікату[27].

Конкретний перелік посадових обов'язків визначається посадовими інструкціями працівників.

У таблиці 1.3 наведено порівняльну характеристику зовнішнього та внутрішнього податкового консультування.

Таблиця 1.3

Порівняльна характеристика зовнішнього та внутрішнього податкового консультування

Критерій для порівняння	**Вид податкового консультування**			
	Зовнішнє державне		**Незалежне зовнішнє**	**Внутрішнє**
	МФУ	**Податкові органи**		
Характер консультування	Зовнішнє	Зовнішнє	Зовнішнє	Внутрішнє
Суб'єкт податкового консультування	центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику (Мінфін України)	центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику (ДПСУ), (територіальний орган ДПСУ), державні податкові інспекції (ДПІ)	юридичні особи (аудиторські, консалтингові, інші фірми), фізособи – підприємці фізособи, які провадять незалежну професійну діяльність	відділ (служба) податкового консультування в структурі підприємств, штатні працівники підприємства

Вид консультації стосовно замовника	Узагальнююча консультація	Індивідуальна консультація	Індивідуальна консультація	Індивідуальна консультація
Вартість послуг	Безоплатні	Безоплатні	Платні залежно від умов договору	У межах нарахованої заробітної плати
Форма надання консультації	Електронна	Електронна Паперова Усна	Електронна Паперова Усна	Електронна Паперова Усна
Підстава для надання консультації в електронній чи паперовій формі	Прийняття рішення про необхідність узагальнюючої податкової консультації	Звернення платника податків встановленої форми	Заключення договору (усного чи письмового)	Консультації надаються в будь-якій формі в межах виконання посадових обов'язків
Підстава для надання консультації в усній формі	Не надається	Звернення в телефонному режимі, особистий прийом		
Відповідальність за неякісне надання податкової консультації	Не передбачено	Застосування до винної посадової (службової) особи контролюючого органу дисциплінарного стягнення	Відповідно до умов договору	Дисциплінарна відповідальність (догана, звільнення)
Відповідальність за відмову в наданні податкової консультації			Немає (якщо інше не передбачено умовами договору)	

Джерело: [23]

Висновки до першого розділу

Узагальнено сутність поняття «облікова політика», узагальнено нормативно-правове забезпечення, що регулює її формування на підприємстві.

Наведено взаємозв'язок облікової політики з бухгалтерським обліком та обліком податковим розрахунків, що передбачає використання та дотримання норм ПКУ, національних та міжнародних стандартів.

Проаналізовано посади внутрішнього та зовнішнього консультантів, їх значення для формування облікової політики.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

2.1. Основні аспекти та фактори, що впливають на формування облікової політики для цілей оподаткування

Облікова політика в частині оподаткування формується виходячи з принципу послідовності застосування норм і правил ПКУ. В загальному розумінні – «це обрана платником податку сукупність допустимих ПКУ способів (методів) визначення доходів і (або) витрат, їх визнання, оцінки та розподілу, а також обліку інших необхідних для цілей оподаткування показників фінансово-господарської діяльності платника податків» [24].

Єдиного порядку складання облікової політики для цілей оподаткування в чинному законодавстві немає, проте, виходячи з окремих його норм, можна скласти «певний алгоритм з дотриманням наступних правил:

- здійснити вибір одного з декількох способів, які регулюють порядок визначення податкової бази і обчислення податкових платежів з числа тих, які передбачені чинним податковим законодавством;
- обрані способи обліку встановлюються для підприємства в цілому, у тому числі вони єдині для всіх його структурних підрозділів (включаючи й ті, що мають окремий баланс), незалежно від їх місця розташування;
- дані способи обліку встановлюються на тривалий час – як правило, на звітний рік;
- обрані варіанти податкового обліку повинні бути закріплені організаційно-розпорядчим документом»[12].

З аналізу, проведеного у першому розділі можна говорити, що положення облікової політики для цілей оподаткування повинні бути складовою частиною загальної облікової політики підприємства, а їх елементи враховуватися на всіх етапах формування облікової політики. Узагальнену схему формування облікової політики для цілей оподаткування наведено на рис. 2.1.

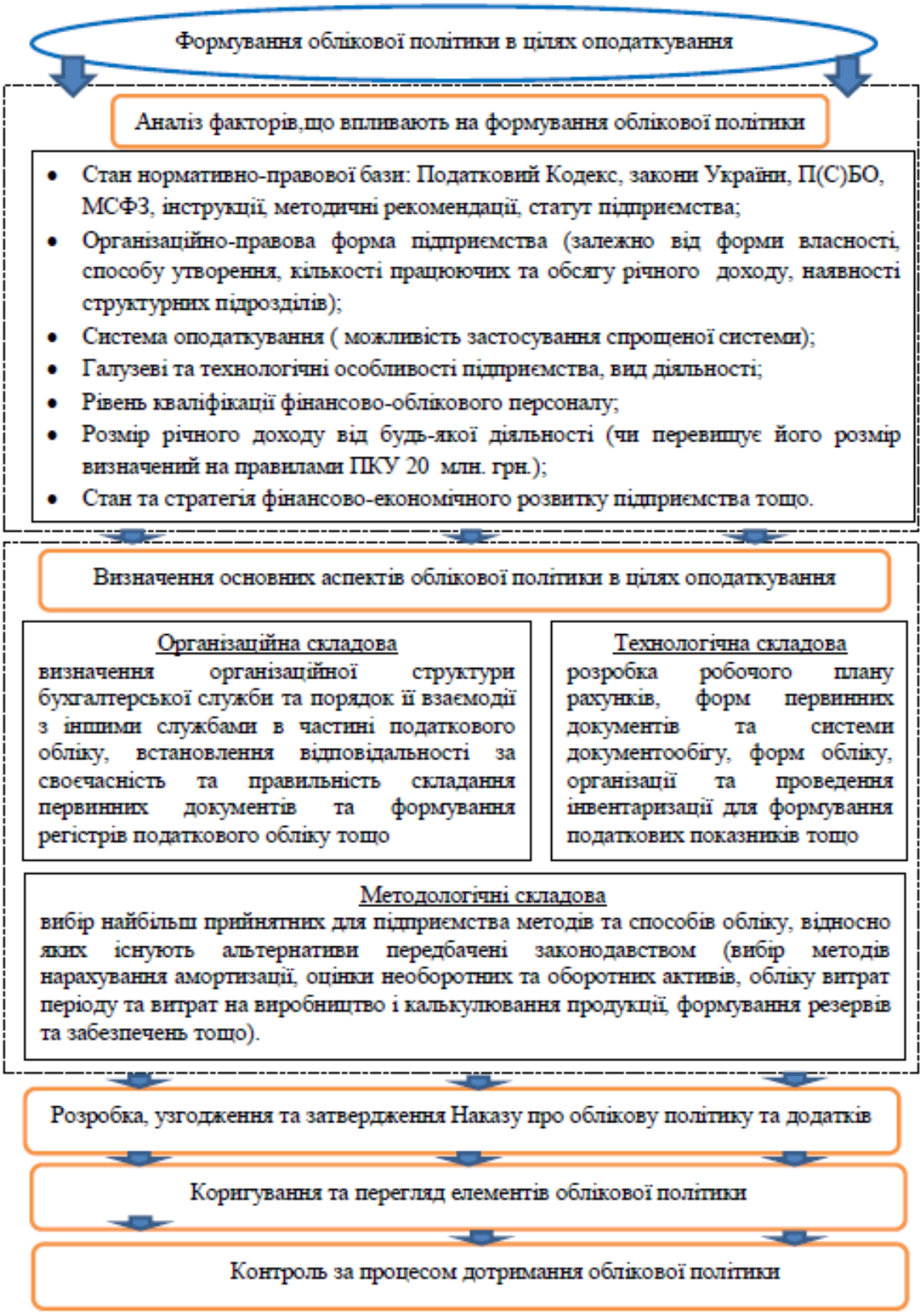

Рис. 2.1. Основні етапи формування облікової політики для цілей оподаткування

Джерело: [12]

Як видно з рис. 2.1, за допомогою систем організаційних, технологічних та методологічних аспектів, що сформовані відповідно до вимог чинного податкового та бухгалтерського законодавства, а також з використанням стратегічних аспектів розвитку підприємства, облікова політика підприємства для цілей оподаткування повинна сприяти: оптимізації витрат та податкових зобов'язань, вибору найбільш прийнятних способів обліку, відносно чого існують альтернативи, передбачені податковим законодавством, висвітлення окремих питань щодо справляння податків, за якими існують протиріччя в нормативних актах або які взагалі не регламентовані законодавством[12].

Розкриваючи *технологічну складову облікової політики*, особливу увагу слід звернути на форми первинних документів та порядок їх оформлення. Так, відповідно до вимог п. 44.1 ст. 44 ПКУ «для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням податкових показників на підставі первинних документів, ведення яких передбачено законодавством, а їх форми затверджені відповідними нормативно-правовими актами з урахуванням галузевої специфіки»[24].

В листі ДФС України від 16.05.2016 р. № 16872/7/99-99-14-02-02-17 поряд із загальними правилами проведення перевірок конкретизуються «перелік первинних документів, які відображають типові господарські процеси на підприємстві, з посиланням на відповідні інструкції та накази, де закріплюються їх типові форми»[28].

Водночас, згідно з Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському облік від 24.05.95 № 88 передбачається, що для документування господарських операцій можуть використовуватися виготовлені самостійно бланки, які повинні містити обов`язкові реквізити, реквізити типових або спеціалізованих форм[26].

Враховуючи цю вимогу, суб'єкти господарювання можуть використовувати додаткові форми первинних документів при оформленні господарських операцій, якщо це необхідно. При цьому використання таких

форм первинних документів для обліку доходів, витрат та інших показників податкового обліку можливе лише за умови обґрунтування в наказі про облікову політику доцільності їх застосування та наведення у відповідному додатку до наказу[12].

Крім того, документування господарських операцій має забезпечувати дотримання вимоги щодо обов'язковості складання всіх первинних документів українською мовою, як це передбачено пунктом 1.3 вищезгаданого наказу № 88. Якщо підприємство бажає використовувати іншу мову для складання документів, цю умову слід передбачити в Наказі про облікову політику, що дозволить в подальшому використовувати документи без будь-яких обмежень при формуванні податкових показників[26].

Незалежно від форми первинного документа, що відповідає вимогам податкового законодавства, для підтвердження даних податкового обліку можуть бути прийняті до уваги лише первинні документи, які складені для фактичного здійснення господарської операції та містять усі реквізити, передбачені чинним законодавством[12].

Однак, враховуючи вимогу пункту 2.13 цього Положення, у додатку до Наказу про облікову політику має бути наведений перелік осіб, які мають право підпису первинних документів, що стосуються відповідних господарських операцій[26].

Методологічний аспект облікової політики визначає варіанти обліку та отримання інформації про факти господарської діяльності на основі альтернативних способів (методик) та специфічних особливостей діяльності підприємства. При виборі того чи іншого способу обліку необхідно враховувати раціональність ведення обліку та прораховувати наслідки застосування різних варіантів[12].

Цей аспект облікової політики передбачає розкриття способів визнання та відображення об'єктів бухгалтерського обліку підприємства в рамках чинного законодавства та нормативно-правових актів[12].

Що стосується методологічного елементу облікової політики, то в

контексті податкового планування вважається за доцільне включення, як доповнення до елементів облікової політики, певних положень щодо обґрунтування процесу ціноутворення на підприємстві (стратегічні форми та варіанти реалізації цінової політики, методи визначення ціни та розрахунку відсотка середньої комерційної націнки, випадки відхилення від цінової політики.

Така необхідність обумовлена тим, що процес ціноутворення впливає як на визначення сум бази оподаткування ПДВ, так і доходів підприємства.

Розкриваючи ці позиції, суб'єктам господарювання слід звернути увагу на вимоги ПКУ та інших нормативних актів (наприклад, Лист ДФСУ від 15.08.2016 р. №27600/7/99-99-14-02-01-17). ПКУ передбачає, що база оподаткування ПДВ операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче звичайних цін. При цьому під звичайною ціною розглядається ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами договору, якщо інше не встановлено кодексом. Якщо не доведено зворотне, вважається, що така звичайна ціна відповідає рівню ринкових цін [28].

Якщо суб'єкт підприємницької діяльності має намір допускати певні відхилення цін у процесі своєї діяльності (встановлювати ціни нижчі від звичайних), це має бути відображено в положеннях облікової політики: знижки з ціни, призначені для здійснення окремих видів діяльності (наприклад, на рекламувати товар), торговельні знижки — різниця між роздрібною та нижчою оптовою ціною, планові цінові знижки як засіб стимулювання збуту, різке незаплановане зниження цін — «війна цін» тощо[12].

Стратегічна мета може бути виправдана можливістю продажу за нижчою ціною, ніж зазвичай (вихід на новий ринок, розширення цільового сегменту, відвантаження товару за рахунок покупця, 100% передоплата)[12].

Крім того, при вчиненні суб'єктом господарювання правочинів, які визнаються регульованими відповідно до ст. 39 Податкового кодексу України облікова політика повинна містити обґрунтовані алгоритми

ціноутворення[24].

За потреби необхідно передбачити і використання механізму ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках.

«Процес розробки облікової політики для цілей оподаткування повинен завершуватися її затвердженням та розкриттям. В подальшому можна вносити зміни за умов виникнення наступних подій:

- зміна чинного законодавства (відповідні зміни можуть прийматися протягом року);
- істотна зміна умов діяльності організації (відповідні зміни приймаються, починаючи з наступного звітного року).
- здійснення нових видів діяльності (з моменту початку здійснення нових видів діяльності)»[12].

Тому підприємства, ретельно проаналізувавши вплив факторів на побудову бухгалтерського та податкового обліку та враховуючи вищезазначені аспекти, повинні сформувати ефективний механізм організації бухгалтерського обліку, який сприятиме достовірному визначенню фінансових результатів, визначення бази, методів обчислення та сплати податків, оптимізації витрат і податкових зобов'язань, запобігання ризику штрафних санкцій[4].

Враховуючи всі вищезазначені аспекти, це дозволить підприємству використовувати облікову політику не тільки для виконання облікових функцій та формування звітності, а й для забезпечення достовірності обліково-аналітичних інформаційних потоків, що використовуються в управлінні, для формування принципів системності, організаційне планування. , координації, мотивації та контролю та стратегічного розвитку в цілому[7].

Облікова політика для цілей оподаткування повинна відображати вибір, зроблений бізнесом щодо обліку активів, зобов’язань, доходів і витрат з метою розрахунку податку на прибуток. Ознаки облікової політики - це методи визнання та оцінки об'єктів, для яких існує альтернатива та які впливають на процедури обчислення податків[12].

2.2. Наказ про облікову політику як основний документ для цілей оподаткування

Облікова політика будь-якого підприємства має бути документально оформлена у формі Наказу про облікову політику, що містить розділи:

1. Організація роботи бухгалтерської служби;
2. Методика бухгалтерського обліку;
3. Організаційно-технічні аспекти організації обліку[9].

Наказ про облікову політику складається в довільній формі, містить опис методичних принципів, питань техніки й організації бухгалтерського обліку конкретного підприємства. Однак, Наказ про облікову політику не є єдиним, а тільки основним документом з питань регулювання та узгодження правил ведення бухгалтерського обліку, а також формування фінансової звітності на підприємстві[9].

Вивчаючи порядок облікової політики будь-якого підприємства, можна відзначити, що хоча методи ведення бухгалтерського обліку визначаються при формуванні облікової політики, насправді вони впливають не тільки на обліковий процес, а й на процес здійснення інших управлінських робіт та функцій, особливо планування, контроль, економічний аналіз тощо[11].

На заключному етапі формування облікової політики підприємства здійснюється оформлення та затвердження всіх розділів Наказу про облікову політику, у тому числі розділу «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами»[9]. Цей розділ має найбільшу актуальність при визначенні механізму формування облікової політики для досягнення цілей оподаткування, що, у свою чергу, передбачає вирішення питань «організаційного та методичного характеру щодо визначення елементів обліку податкових розрахунків, затвердження документів, які використовуються для обліку податків, розроблення механізму нарахування податкових зобов’язань до бюджету за видами податків, визначення методики ведення аналітичного обліку за податками та зборами»[32].

Найбільш оптимальною, на нашу думку, є структура розділу Наказу про

облікову політику «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами», запропонована О. Кушніренко [14] (рис. 2.2).

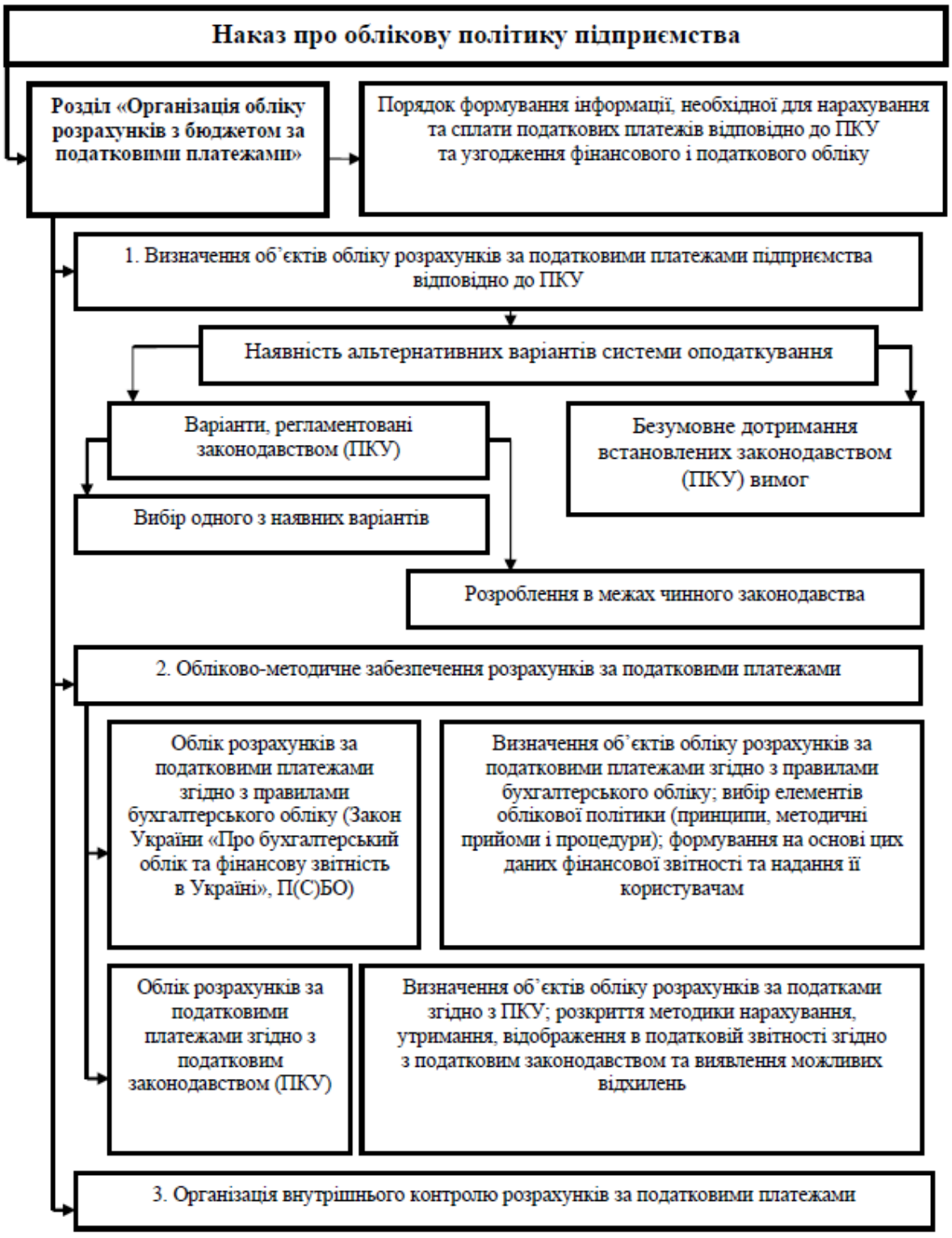

Рис. 2.2. Структура розділу Наказу про облікову політику підприємства «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами»

Джерело: [14]

Дійова й раціональна організація обліку розрахунків за податковими

платежами визначає вибір оптимальної системи оподаткування, а також методичних прийомів, способів та процедур організації, ведення обліку розрахунків за податковими платежами. Саме тому це обґрунтовує необхідність формування на підприємстві вище зазначеного окремого розділу до Наказу про облікову політику «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами»[13].

При цьому доцільно використовувати організаційні й методичні підходи до бухгалтерського і податкового законодавства. Організація первинного обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами надано на рис. 2.3.

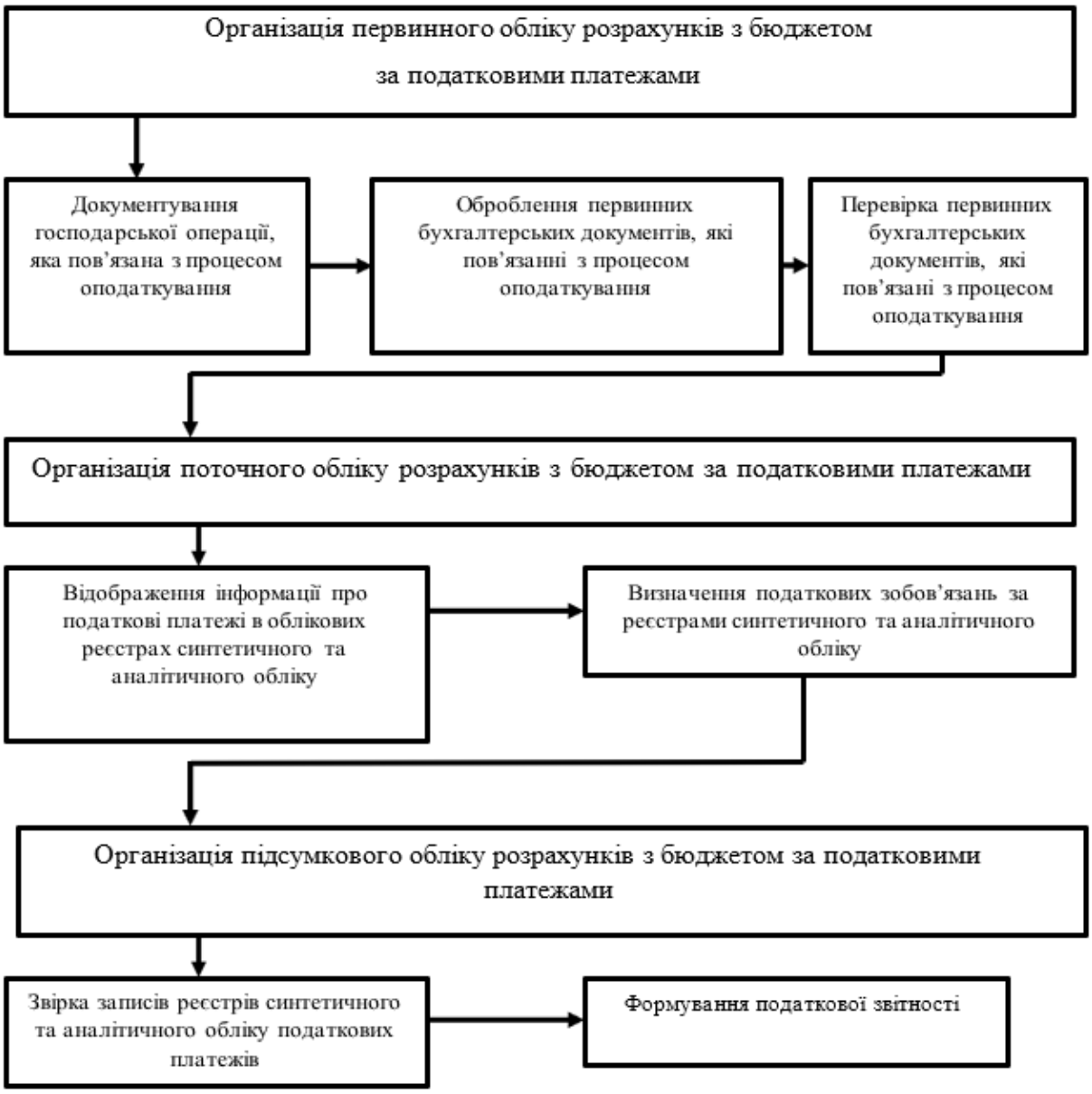

Рис. 2.3. Етапи організації облікового процесу розрахунків з бюджетом за податковими платежами *Джерело: [13]*

В процесі формування облікової політки підприємства з обліку

розрахунків за податковими платежами потрібно розкрити методику обліку розрахунків за окремими податками, в тому числі враховуючи характер й специфіку діяльності підприємства, галузевих особливостей[15].

Безпосередньо у розділі «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами» Наказу про облікову політику доцільно прописати таке:

– «перелік нормативних документів загальнодержавного, галузевого та відомчого рівнів, що регламентують порядок нарахування та сплати податків до бюджету;

– алгоритм визначення нарахування зобов'язань перед бюджетом окремо за кожним податком відповідно до чинного законодавства»[5].

Більш детально, в окремому розпорядчому документу до наказу про облікову політику варто визначити:

– основні аспекти організації ведення податкового обліку: перелік податків, що сплачує підприємство, строки сплати, строки подання звітності, перелік первинних документів та регістрів обліку, синтетичних та аналітичних рахунків, на яких здійснюється податків та інше (наведено на рис. 2.4);

– осіб, що будуть відповідати за складання та надання податкової звітності та сплату податків на підприємстві[5].

При розробці додатків до статті «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами» Наказу про облікову політику доцільно зазначати витяги з нормативних документів, якими керується підприємство при веденні обліку податкових розрахунків відповідно. бухгалтерського та податкового законодавства. Крім того, доцільно розробити та затвердити форми документів (зокрема первинних), які призначені для відображення та накопичення інформації в частині податків і платежів.

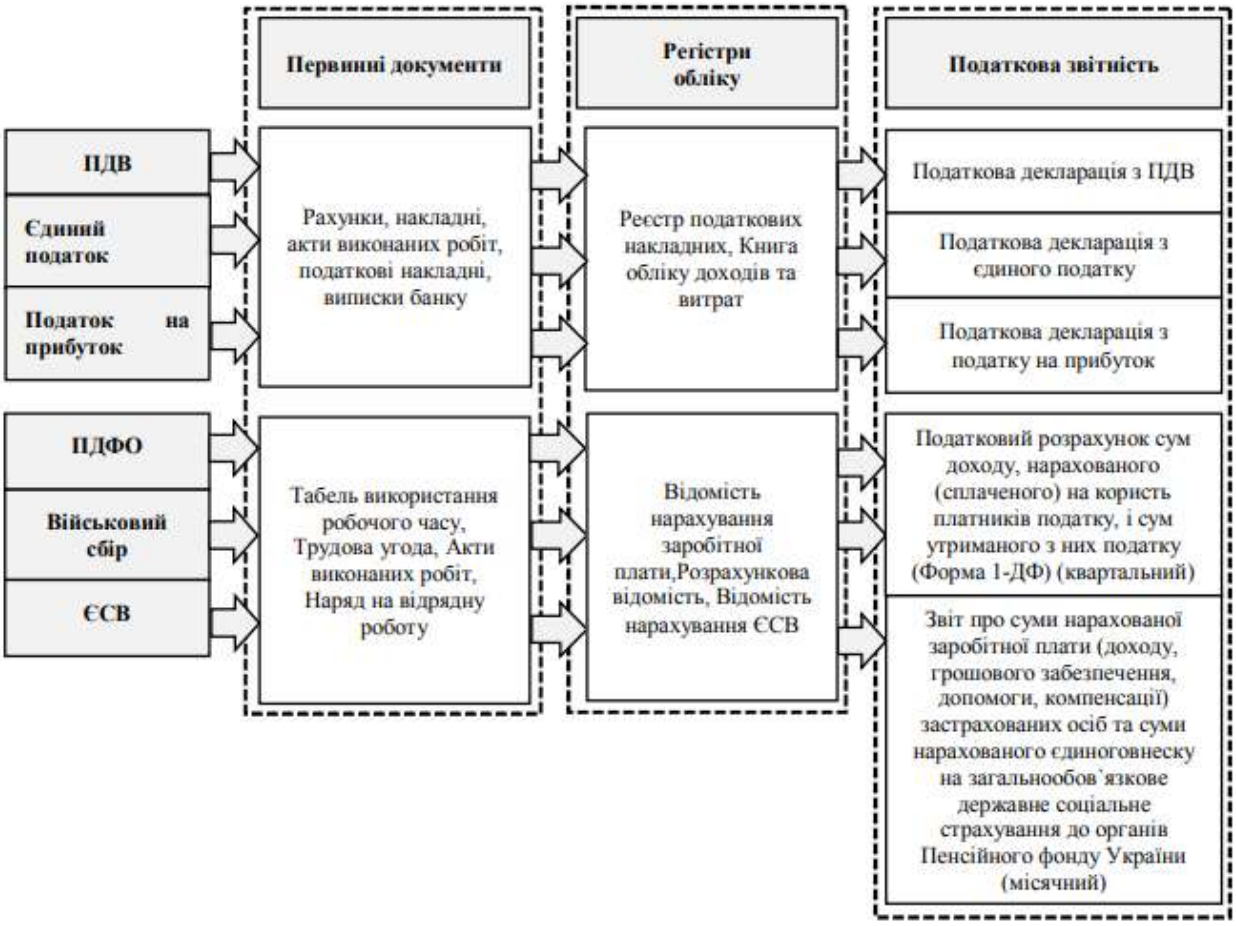

Рис. 2.4. Основні аспекти організації ведення податкового обліку в розрізі податків

Джерело: [6]

Таким чином, обов'язковою умовою вдосконалення податкового контролю на підприємстві є чітко розроблена облікова політика підприємства щодо розрахунків з бюджетом за податковими платежами, що дає змогу уникнути витрат, пов'язаних зі сплатою штрафів та інших видів фінансових санкцій.

Висновки до другого розділу

Під час розроблення облікової політики на підприємствах сьогодні не приділяється належна увага питанням організації обліку щодо розрахунків з бюджетом за податковими платежами. Це негативно впливає на стан податкових розрахунків. Задля їх оптимізації доцільно розробляти і затверджувати розділ «Організація обліку розрахунків з бюджетом за податковими платежами» Наказу про облікову політику з відповідними додатками.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ТА КОНТРОЛЬ ПОЛОЖЕНЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

3.1. Особливості помилок та порушень в процесі моделюванні облікової політики підприємства для цілей оподаткування

Оптимізувати розмір податкових витрат можна через облікову політику законно та з порушенням норм законодавства, встановлених як елемент захисту інтересів держави (рис. 3.1).

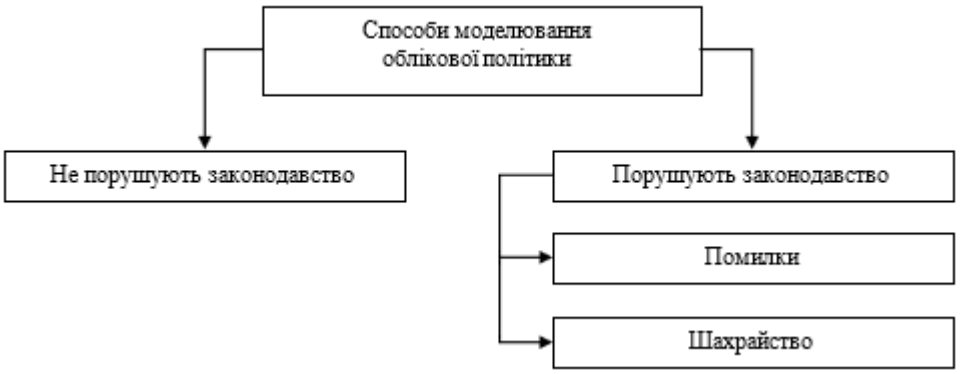

Рис. 3.1. Способи моделювання облікової політики з метою оптимізації податків

Джерело: [32]

Методи застосування облікової політики з порушенням законодавства за наявності навмисної діяльності можна поділити на помилки та шахрайські дії. Порівняльний опис та відмінності між помилками та шахрайством наведено в таблиці 3.2.

У процесі контролю за дотриманням облікової політики та звітності можуть виникати помилки, які спотворюють інформацію про справжній стан діяльності та тим самим вводять в оману зацікавлених користувачів. У зв'язку з цим важливо не тільки своєчасно виявляти помилки, а й правильно визначати їх види, відрізняти помилки від фактів шахрайства, свідомого приховування реальних фактів[2].

Таблиця 3.2

Відмінності у визначеннях понять «помилка» і «шахрайство» відповідно до національних і міжнародних стандартів звітності

Визначення	**Національні правила бухгалтерського обліку**	**Міжнародні стандарти фінансової звітності**
Помилка	Неправильне відображення (віддзеркалення) фактів господарської діяльності в бухгалтерському обліку і (або) бухгалтерської звітності підприємства	Ненавмисна помилкова дія при підготовці фінансової звітності
Шахрайство	Не визначено	Навмисна помилкова дія одного або декількох осіб серед керівного складу, співробітників або третіх осіб, яка призводить до помилкового подання фінансової звітності

Джерело: [2]

Наголошуємо, що це стосується всіх видів звітності, незалежно від рівня користувачів, оскільки некоректне відображення та представлення даних у будь-якій звітності відбувається через порушення персоналом підприємства встановлених правил ведення та організації звітності. вважати «збоченим»[32].

У правилах бухгалтерського обліку існує неузгодженість у визначеннях понять «помилка» та «викривлення», щоб усунути цю неузгодженість, пропонуємо ввести в термінологію українських стандартів поняття «викривлення» звітності та чітко розмежувати «помилки». факти шахрайства в частині ненавмисних або навмисних дій. Все це має бути висвітлено у внутрішніх актах підприємства, де б передбачалася відповідальність тих, хто складає звітність, за її спотворення[3].

Дослідження показали, що на практиці також важко відрізнити виправлення помилки від зміни в облікових оцінках або політиках. Так, зміна облікової політики не є зміною облікових оцінок, а зміна облікових оцінок не є виправленням помилок. Тут слід враховувати головну різницю між похибкою та варіацією оцінки, а саме наявність та доступність інформації. Оцінка потребує уточнення та коригування через її економічну природу, яка

базується на невизначеності та недостатній інформації. Подальша інформація підтвердить або спростує зроблену оцінку, а виявлені невідповідності необхідно виправити[32].

Суть помилки, натомість, полягає в неправильному застосуванні або простому незастосуванні відомостей, наявних на дату складання звіту, відомостей, які могли бути отримані та включені до врахованих під час складання або складання звітності[2].

Тому виявлення помилок жодним чином не пов'язане з отриманням нової інформації. Ось чому, коли облікові оцінки були обґрунтованими на момент підготовки звітності, але не були підтверджені згодом, вони не можуть вважатися помилками. Тут є зміна облікових оцінок[32].

Проте, якщо такі оцінки були розраховані неправильно, коли інформація, необхідна для розрахунку, була доступна на момент звітності, такі коригування слід вважати виправленням помилки.

Відмінності у визначеннях понять «виправлення помилки» і «зміна оцінок» наведені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Відмінності у визначеннях понять «виправлення помилки» і «зміна оцінок»*

Визначення	**Зміст виправлення**
Виправлення помилки	Неправильне використання (або невикористання) наявної інформації на дату складання звітності, яку можна було отримати і врахувати в ході підготовки фінансової звітності
Зміна оцінок	Уточнення і коригування інформації внаслідок її невизначеності і недостатності в минулому

Джерело: [32]

Розглянемо підхід до виправлення помилок за МСФЗ та вітчизняними правилами бухгалтерського обліку. Як відомо, основним критерієм, що визначає необхідність виправлення помилки за МСФЗ, є її значущість (суттєвість), яка оцінюється за кожною помилкою та загальною кількістю помилок за певний період. МСБО 8 вимагає коригування звітності лише тоді, коли виявлено суттєві помилки, це стосується зовнішньої звітності. Ми

підкреслюємо, що це для надання звітності зовнішньому користувачеві, а не для внутрішнього використання[18].

У цьому випадку інформація є суттєвою, якщо її пропуск або викривлення може вплинути на рішення користувачів, прийняті на основі отриманої фінансової звітності. Зверніть увагу, що суттєвість залежить від обсягу та характеру викривлень, і в кожному конкретному випадку визначення ступеня суттєвості інформації є професійним судженням, яке не завжди береться до уваги внутрішніми контролерами. У деяких випадках суттєвість інформації не залежить від масштабу спотворень, наприклад, операції з пов'язаними сторонами, судові процеси, недотримання законів і нормативних актів, штрафи, накладені на бізнес тощо[3].

Основними напрямами подальшої гармонізації національних правил бухгалтерського обліку та звітності відповідно до МСФЗ є, зокрема, гармонізація понятійного апарату, застосування однакових підходів до виправлення помилок, уніфікація стандартів відповідно до міжнародної класифікації тощо[8].

Суб'єкт господарювання або його компонент, який виявив помилки попереднього періоду, зобов'язаний розкрити таку інформацію: характер помилки у відповідному попередньому періоді; представлена певна сума виправлення (коригування) на початок попереднього періоду; якщо ретроспективний перерахунок у будь-якому попередньому періоді практично неможливий, то обставини, що призвели до цього стану, та опис того, як і коли помилку було виправлено. Але тут також мають діяти внутрішні правила щодо винних у допущених помилках. В іншому випадку помилки будуть систематичними[8].

3.2. Методика контролю положень облікової політики підприємства для цілей оподаткування

Регламентація положень облікової політики тісно пов'язана з бухгалтерським обліком та обліковою політикою, яка складається з форм, процедур і методів, що дозволяють вести облік майна, джерел його формування, а також усіх інших фактів господарської діяльності в грошовому вираженні за допомогою які безперервне, поточне, документальне та взаємопов'язане їх накопичення у відповідних програмах бухгалтерського обліку, а потім відображення їх у встановленій звітності. Внутрішній контроль також спрямований на перевірку стану бухгалтерського обліку, тобто своєчасності обліку операцій, правильності їх відображення, результативності[32].

У методології бухгалтерського контролю важливі такі найбільш загальні правила розподілу обов'язків між працівниками, що дає можливість уникнути навмисних і свідомих спотворень в обліку (табл. 3.4)[2].

Ефективна структура внутрішнього контролю передбачає розумний розподіл повноважень і поділ несумісних функцій, оскільки їх концентрація в одній особі може не тільки призвести до ненавмисних помилок, але й ускладнити їх виявлення[32].

Бухгалтерський контроль є складовою частиною внутрішнього контролю і включає такі складові: контроль виконання положень облікової політики; оцінити достовірність наданих керівництву доказів; перевірка дотримання належних процедур бухгалтерського обліку; перевірка достовірності облікових записів; контроль збереження активів; запобігання помилкам і неправильному використанню; визначити ефективність окремих операцій, що перевищують встановлені ліміти[3].

Таблиця 3.4

Розподіл обов'язків між посадовими особами з метою виконання встановлених функцій контролю

№ з/п	Правило	Характеристика
1	Розподіл матеріальної відповідальності і ведення бухгалтерського обліку	Щоб уникнути зловживань, облік активів не слід доручати особам, які тимчасово або постійно несуть фінансову відповідальність за їх збереження. Якщо одна й та сама особа виконує обидві ці функції одночасно, існує ризик, що вона використовуватиме такі активи для власної вигоди та відповідно коригуватиме записи, щоб уникнути відповідальності.
2	Розподіл санкціонування операцій і матеріальної відповідальності за активи	Доцільно, щоб особи, які санкціонують певні господарські операції, не контролювали пов'язані з ними активи, тобто одна й та сама особа не повинна санкціонувати оплату рахунку-фактури постачальника та видавати платіжне доручення на його оплату. Дозвіл на господарську операцію та фінансову відповідальність за пов'язані операції однією особою збільшує ймовірність зловживань.
3	Розподіл відповідальності за здійснення господарських операцій і відповідальності за ведення обліку	Якби кожен підрозділ підприємства був повністю відповідальним за ведення обліку та звітність про свою діяльність, могла б виникнути тенденція до спотворення результатів у бік створення більш позитивної картини. Для отримання об'єктивної інформації ведення діловодства покладається на окремий структурний підрозділ, який діє у підпорядкуванні уповноваженої особи (головного бухгалтера).

Джерело: [2]

При організації контролю як одного із методів управління підприємством роль бухгалтера полягає, перш за все, у встановленні мінімального обсягу даних, необхідних для прийняття рішень щодо управління підприємством, щоб зменшити витрати на збір і обробку інформації стільки ж і це можливо [2].

Іншим важливим аспектом його діяльності є вибір показників, за якими буде оцінюватися робота управлінських служб та подаватися сигнали для втручання в коригування. При аналізі причин відхилень фактичних результатів від установлених (кошторисних) завдань обов'язкова участь бухгалтера.

Процедури бухгалтерського контролю - задокументована система заходів для забезпечення ефективного внутрішнього контролю за виконанням

бізнес-процесів, виявлення та здійснення нестандартних операцій, а також фінансових і операційних ризиків і можливих зловживань[32].

Процедура контролю - нормативно встановлений порядок діяльності суб'єкта внутрішнього контролю, на підставі якого система управління отримує інформацію про фактичний стан об'єкта контролю та (або) відхилення його стану від заданого, що дозволяє необхідні коригувальні дії, які необхідно вжити[3].

Для забезпечення достовірності зобов’язань і процесів, відображених у документах, рекомендуються наступні методи:

порівняння даних документів, що відображають операції, з даними документів, що підтверджують ці операції; підтвердження (вирішення розрахунків);

перевірка записів у програмах бухгалтерського обліку та звітності; перевірити правильність кореспонденції рахунків;

аналітичні процедури;

спеціальні методи (зустрічна перевірка, взаємоперевірка, логічне вивчення господарських операцій), що дозволяють визначити об'єктивну можливість і цільове призначення витрачання коштів, реальність взаємозв’язків між окремими операціями[32].

Забезпечення достовірності даних у процесі реалізації облікової політики є першочерговим завданням бухгалтерського контролю, яке реалізується в таких аспектах:

у відносинах між учасниками виробництва при формуванні первинних даних про господарські операції та стан руху активів і пасивів;

у взаємовідносинах щодо забезпечення достовірності інформації та збереження її під час обробки, узагальнення та класифікації бухгалтерами підприємства[3].

Таблиця 3.5

Порушення, що можуть бути виявлені при недотриманні облікової політики та відповідальність за них

Контроль дотримання облікової політики	Помилки в обліку основних засобів, виробничих запасів, грошових коштів, розрахунків з підзвітними особами, з оплати праці і т.п.	Штрафні санкції з боку податкових органів
	Помилки в обліку коштів цільового фінансування	
	Помилки у виявленні фінансових результатів і їх обліку	
	Порушення в розрахунках податкових декларацій	
Контроль якості звітності	Порушення правил оформлення фінансових звітів за цільовими проектами	Штрафні санкції з боку податкових органів, відмова в подальшому фінансуванні з боку донорів, відмова в праві на участь в конкурсі грантів і т.п.
	Невідповідність даних звітності про використання отриманих коштів кошторисам і бюджетам підприємства	
	Невідповідність показників різних форм звітності між собою	

Джерело: [2]

Для реалізації облікової політики всіма працівниками підприємства необхідно організувати участь у процесі внутрішнього контролю аналітиків і консультантів, які зможуть проаналізувати всі ці моменти і сформулювати проект, який не буде суперечити один одному у діяльності підприємства, але сприятиме покращенню діяльності підприємства в цілому, і кожного працівника. Тому аналітична система повинна бути взаємоузгодженою з показниками фінансової звітності підприємства[32].

Консультанти зобов'язані вживати заходів не тільки для виявлення недоліків у дотриманні облікової політики в структурних підрозділах, а й для їх усунення. Якщо за результатами контролю вживаються подальші заходи щодо усунення обставин, що сприяли виявленим порушенням, це має бути відображено в довідці, що додається до матеріалів контролю[2].

Слід розуміти, що перевірена якість положень облікової політики – це необхідний і достатній рівень довіри до думки консультанта щодо достовірності інформації та звітності, що надається підрозділом[15].

Тому якісний професійний висновок експерта-консультанта – це незалежний та об’єктивний висновок, який надає його користувачам впевненості у прийнятті та реалізації рішень і дій. Основним критерієм перевірки якості є думка користувача інформації. Але думка користувача не завжди орієнтована на достовірність, а тому не враховує якість інформації, крім того, основні характеристики самої верифікації або діяльності, пов'язаної з наданням супутніх послуг[32].

Якість внутрішнього аудиту як загального результату аудиту виражається в тому, наскільки думка консультантів відповідає потребам зацікавлених користувачів щодо об'єктивної інформації, що міститься в документах. Але це не тільки ефект, а й усі процеси, прямо чи опосередковано пов’язані з проведенням перевірки[32].

Внутрішній аудит не можна вважати аудитом, метою якого є виявлення лише негативних аспектів. Внутрішній аудит – це надання послуг структурному підрозділу підприємства. Але якщо під час такої перевірки виявляються зловживання, то складається акт за всіма вимогами, як і зовнішні аудитори[15].

Аудити забезпечення якості систематично плануються та проводяться щодо діяльності в рамках системи якості, а також необхідні для створення достатньої впевненості в тому, що підприємство після аудиту відповідатиме вимогам якості[15].

Для підвищення ефективності внутрішнього аудиту збір доказової інформації має бути систематичним. Це означає, що систематична перевірка гарантована лише за умови вчасної підготовки та подання до регулятора всіх необхідних документів[2].

Таблиця 3.6

Управлінські рішення за результатами внутрішнього контролю положень облікової політики та формування показників звітності

Рішення, що приймаються	**Суб'єкти, що приймають рішення**	**Об'єкти облікової політики**	**Форми звітності, що перевіряються та забезпечують користувачів інформацією для прийняття рішень**
Придбання, продаж, володіння цінними паперами Участь у капіталі підприємства Оцінка якості управління Визначення суми дивідендів	Інвестори, власники	Облік власного капіталу і корпоративні права	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Звіт про власний капітал
Поточне керівництво підприємством та планування	Керівництво підприємства	Облік доходів, витрат та фінансових результатів	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Звіт про рух грошових коштів
Рішення щодо початку, продовження, припинення подальшої співпраці	Покупці, замовники	Облік зобов'язанн та оборотних активів	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Звіт про рух грошових коштів
Рішення щодо надання кредитів Рішення щодо початку, продовження, припинення подальшої співпраці	Банки, постачальники, інші кредитори	Облік необоротних активів, оборотних активів, зобов'язанн, власного капіталу	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Звіт про рух грошових коштів
Прийняття рішень про подальше працевлаштування на даному підприємстві чи зміну місця роботи	Працівники	Облік витрат на оплату праці	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Рішення про проведення додаткових перевірок	Податкові органи та органи соціального страхування	Облік податкових зобов'язання	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Джерело: [2]

За результатами перевірки складається аналітичний висновок, який має бути лаконічним і зрозумілим і містити для наочності графіки та таблиці. Також у висновку мають бути рекомендації щодо вдосконалення господарської діяльності підприємства. Важливим аспектом завершального етапу є встановлення відповідальних осіб, які контролюватимуть процес

впровадження пропозицій розвитку в діяльність підприємства[32].

Основним завданням керівництва та всього управлінського персоналу, який бере участь у процесі контролю, є здійснення заходів, що забезпечують своєчасне документування фактів господарського життя, захист активів підприємства від розтрати, розкрадання, псування ресурсів тощо[2].

Висновки до третього розділу

У ході контролю облікової політики та положень звітності можуть виникати помилки, що спотворюють інформацію про дійсний стан діяльності та вводять в оману зацікавлених користувачів. У зв'язку з цим важливо не тільки своєчасно виявляти помилки, а й правильно визначати їх види, відрізняти помилки від фактів шахрайства, свідомого приховування реальних фактів.

У будь-якому випадку, на даний час для вирішення конкретних випадків виправлення помилок у бухгалтерській звітності необхідна професійна судження спеціаліста, засноване на оцінці всіх наявних обставин, що дозволить не тільки підтвердити достовірність виправлень дійсно, бухгалтерську (фінансову) звітність нашого підприємства, а й зрозуміти міжнародні аспекти та нашу практику виправлення помилок.

Використовуючи найкращу модель облікової політики на підприємстві, керівники створюють передумови для максимальної ефективності господарської діяльності відповідного суб’єкта господарювання.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження можна зробити такі висновки:

1. Облікова політика є основою для податкового обліку, виступає документом, що забезпечує єдиний підхід до обліку доходів, витрат, основних засобів, резервів та інших показників для визначення податкових зобов'язань.

2. Головним завданням облікової політики є розроблення оптимальних для конкретного підприємства прийомів та методів обліку. При цьому слід керуватися як Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» і П(С)БО, так і нормами Податкового кодексу України та іншими нормативними актами. Під час розроблення Робочого плану рахунків доцільно передбачити рахунки (і відповідну аналітику) для накопичення інформації щодо формування податкової звітності.

3. Облікова політика підприємства має бути узгоджувати бухгалтерський облік із вимогами Податкового кодексу України, а також іншим нормативними актами, що врегульовують питання податкового законодавства.

4. Облікова політика має чітку структуру та деталізацію, розділена на логічні частини (доходи, витрати, амортизація, ПДВ тощо). Важливо передбачити всі аспекти діяльності підприємства, зокрема нестандартні операції.

5. Облікову політику для потреб управління діяльністю підприємства слід складати за трьома етапами: вступним (положення, нормативна документація підприємства (статут та інші документи), організаційно-технічним, методичним. Отже, облікова політика в управлінні діяльністю підприємств є базою загального, тактичного і стратегічного управління з можливістю максимальної інтеграції інформаційних потоків фінансового, управлінського і податкового обліку, а також принципів МСБО та МСФЗ.

6. Облікова політика знаходить своє відображення у головному документів підприємства – Наказ про облікову політику. При наявності змін в податковому законодавстві, це оперативно має відображатися у внутрішніх

регламентуючих документах.

7. У результаті проведеного дослідження виявлено, що внутрішня звітність є підґрунтям прийняття ефективних управлінських рішень та базується на чотирьох процесах: прогнозування, планування, аналіз та внутрішній контроль.

8. Методика внутрішнього контролю за виконанням положень облікової політики є обов'язковим елементом управління, невід'ємною частиною системи збереження та примноження ресурсів корпоративного підприємства, призначеною для оперативного виявлення відхилень від прийнятних стандартів і норм та будь-яких порушень існуючі принципи та законність, щоб забезпечити ефективне використання всіх засобів на якомога більш ранній стадії, щоб мати можливість своєчасно впровадити коригувальні заходи (за необхідності).

9. Система внутрішнього контролю передбачає розмежування повноважень між підконтрольними суб’єктами, планування заходів внутрішнього контролю та оцінку ризиків, а також забезпечення контрольних процедур відповідно до прийнятої облікової політики та правил звітності.

10. Систему оцінки якості внутрішнього контролю положень облікової політики слід розглядати як показник здатності системи внутрішнього контролю накопичувати, обробляти та використовувати інформацію під впливом змін факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. підприємство. для досягнення найкращих результатів продуктивності.

11. Фіксована властивість дозволяє оцінити ефективність системи за якісними показниками, що характеризують здатність системи гнучко реагувати на будь-які зміни в соціально-економічному житті бізнес-одиниць і сприяти найбільш ефективному курсу всі внутрішні процеси на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановська Т.В. Облікова політика: рівні, суб'єкти, складові // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2003. № 3 (25). С. 18-26. 9

2. Безверхий К.В. Особливості моделювання облікової політики підприємства за МСФЗ / Молодіжний економічний дайджест. Київ. КНЕУ, 2015. Вип. 2-3 (5-6). С. 199-204 10

3. Бруханський Р. Спектр генерування дефініції стратегічного управлінського обліку. Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. Участю. м.Тернопіль, 30 берез. 2017 р. Тернопіль : Крок, 2017. С. 182- 185. 15

4. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович. Житомир: ПП. «Рута», 2009. 528с.

5. Буткевич О.В. Формування облікової політики щодо розрахунків за податковими платежами. Економічний простір. № 171. 2021. С. 87-92. URL

6. Варчук О.А., Грабовенко О.А., Зубенко В.С. Особливості формування облікової політики підприємства для мети оподаткування. VII Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті». С. 9-11. URL: https://economics.net.ua/files/science/ipreed/2016/9.pdf

7. Грінчук М.С. Процес формування облікової політики підприємства. Чернівці: Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. URL: http://www.rusnauka.com/2_KAND_2011 /Economics/77378.doc.htm 53

8. Дзбоєва Д.П. Стан та перспективи застосування МСФЗ на малих та середніх підприємствах: дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: 08.00.12. К., 2017. 155 с. URL: http://www.dissercat.com/content/sostoyanie-i-perspektivy primeneniya-msfo-na-malykh-i-srednikh-predpriyatiyakh 33

9. Дідоренко Т. Бухгалтерський баланс як складова інформаційного забезпечення процесу прийняття економічних рішень. Прикладна економіка -

від теорії до практики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. м. Тернопіль, 20 жовт. 2016 р. Тернопіль : Вектор, 2016. С. 108-109. 31

10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. 14.06.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text

11. Корягін М.В. Теорія та методологія бухгалтерського обліку в системі формування вартості підприємства: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09 URL: http://www.liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index 92

12. Кравченко О.В., Овчарова Н.В. Облікова політика для цілей оподаткування: теоретичні та методичні засади формування. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83335

13. Крупей Н. Деякі аспекти формування облікової політики для цілей оподаткування. Економічні науки. Серія: Економіка та менеджмент. 2012. Вип. 9 (2). С. 231–240. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9(2)__35

14. Кушніренко О. Аспекти облікової політики та внутрішнього контролю розрахунків за податками на сільськогосподарських підприємствах. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. 2014. Вип. 11 (2). С. 174–182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2014_11(2)__26

15. Лялькова Є.Є. Облікова політика в системі управлінського обліку: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. URL: http://www. dissercat.com/content/uchetnaya-politika-v-sisteme-upravlencheskogo-ucheta 105

16. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства. Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 63. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text

17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». Міністерство фінансів України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_013 113

18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%208_ukr.pdf

19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10 «Події після звітного періоду». Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-10_ukr_2016.pdf

20. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері. Міністерство фінансів України URL: https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1

21. Облікова політика: навч. посіб. / Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 362 с. URL: https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/8ab6f209-ee6f-492b-91db-b39bafbc2b85/content

22. Оптимізація оподаткування: креативний бухоблік. URL: https://ips.ligazakon.net/document/BZ010681

23. Організація податкового консультування : навчальний посібник / В. Л. Андрущенко, О. М. Герасименко, О. С. Іванишина та ін. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 288 с. URL: https://ir.dpu.edu.ua/items/d41c240d-e392-4ce8-b173-5e1d4dad29ba

24. Податковий кодекс України 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://tax.gov.ua/nk/

25. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 N 92. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show /z0288-00

26. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 N 88. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95

27. Про визначення назви посади. Лист Мінсоцполітики від 07.02.2019 № 21/0/191-19. URL: https://news.dtkt.ua/debet-kredit/portal-news/54252-lista-minsocpolitiki-vid-07022019-r-210191-19

28. Про застосування звичайної ціни при визначенні бази обкладення ПДВ у ході документальних перевірок : Лист ДФСУ від 15.08.2016 р. №27600/7/99-99-14-02-01-17. URL: https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/pisma/gfsu/pro-zastosuvannya-zvichaynoyi-1021539.html

29. Про фіксування в актах перевірок результатів відпрацювання документально оформлених платниками податків нереальних господарських операцій : Лист ДФСУ від 16.05.2016 р. N 16872/7/99-99-14-02-02-17. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DFS03456.html

30. Про фіксування в актах перевірок результатів відпрацювання документально оформлених платниками податків нереальних господарських операцій : Лист ДФСУ від 16.05.2016 р. N 16872/7/99-99-14-02-02-17. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DFS03456.html

31. Семенова С., Шпирко О. Облікова політика малих підприємств в Україні та Німеччині. Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління», 2019. Вип. 46. С. 95-108.

32. Шевчук С.В. Моделювання облікової політики ля цілей оподаткування. Інфраструктура ринку. Випуск 23. 2018. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/23_2018_ukr/57.pdf